

SOMOGYI MIKLÓS

1896. szeptember 14. Abony, Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye -
1980. december 28. Budapest

MTI/MTVA Fotóarchívum/Járai Rudolf

FŐBB TISZTSÉGEI

A Közellátásügyi Minisztérium államtitkára	1945. május–1945. szeptember 27.
A Magyar Építőmunkások Országos Szabad Szakszervezete elnöke	1945. január–1950. március
A Magyar Szabad Szakszervezetek Országos Szövetsége alelnöke	1956. október 31.–1956. december 2.
Az Építő-, Fa- és Építőanyag-ipari Dolgozók Szakszervezete elnöke	1956. október–1959. november
Az MSZMP IKB, illetve KB tagja	1956. november 7.–1980. december 28.
A Magyar Szabad Szakszervezetek Országos Szövetsége elnöke	1956. december 2.–1958. március 2.
Az MSZMP Ideiglenes Intéző Bizottsága tagja	1957. február 26.–1957. június 29.
Az MSZMP PB tagja	1957. június 29.–1966. december 3.
Az MSZMP Központi Ellenőrző Bizottsága elnöke	1957. június 29.–1959. december 5.
A Szakszervezetek Országos Tanácsa elnöke	1958. március 2.–1965. június 28.

PÁLYÁJA

Somogyi Miklós gazdasági cseléd, kubikos, gátőr, majd 7 kataszteri holdas kisbirtokos és Pintér Teréz házasságából született. Rajta kívül öt fiatalabb testvére érte meg a felnőttkort, köztük Somogyi Imre parasztpárti politikus, 1945–1947 között nemzetgyűlési képviselő, a „Kertmagyarország” gondolatának hazai népszerűsítője.

Öt elemi elvégzését követően kisbéres lett, majd tizennégy éves korában ácsstanoncnak állt. 1913. szeptemberben kapta meg segédlevelét, ezután Németországban és Belgiumban szélesítette szaktudását. Az első világháborút az I. honvédezred tizedesként harcolta végig, többnyire az olasz fronton szolgált. 1918. november elején, a padovai fegyverszüneti egyezmény életbe lépése előtt néhány órával háromszázezer társával együtt olasz hadifogságba esett, csak 1919 decemberében került haza. A két világháború között kisiparosok mellett szakmájában dolgozott, 1932-ig szülőhelyén, majd a főváros környéki községekben élt, 1945-ben költözött Budapestre.

1923-ban Abonyban csatlakozott a Magyarországi Építőmunkások Országos Szövetségéhez (MÉMOSZ), belépett a Magyarországi Szociáldemokrata Pártba és a Magyarországi Földmunkások Országos Szövetségébe is. 1928-ban lett az építőmunkások szövetsége központi vezetőségének tagja, 1930-ban az ácsszakosztály vezetője. 1933-ban és 1935-ben egyik irányítója volt a 48 órás munkahétért és a minimálbér rögzítéséért folytatott építőmunkássztrájkoknak. 1933-ban a MÉMOSZ országos alelnökévé,

1938-ban a felügyelőbizottság elnökévé, 1941-ban a szakszervezet elnökévé választották. Györffy István megbízásából szerény díjazásért Mezőkövesden és környékén néprajzi gyűjtést végzett.

1940-ben lett az illegális kommunista párt tagja. Részt vett a Történelmi Emlékbizottság megalakításában, az 1942. március 15-i tüntetésen a MÉMOSZ-küldöttséget vezette. A német megszállás után letartóztatták, és Nagykanizsára internálták, mert nem volt hajlandó együttműködni a Sztójay-kormány által kirendelt szakszervezeti biztossal. A Lakatos-kormány szeptemberben szabadon engedte, a fővárosban a kommunista párt katonai bizottságának tagjaként az ellenállást szervezte, megkísérelt együttműködni a németellenes diákokkal, horthysta katonatisztekkel. Találkozott ifj. Horthy Miklóssal is, fogadta Bethlen István volt miniszterelnök, majd harmadmagával a kormányzó is, de a budapesti munkásság felfegyverzésének feltételeiről folytatott tárgyalásaik nem jártak sikerrel. A Görgey-zászlóalj akcióiba bekapcsolódva maga is részt vett a fegyveres harcokban, a Bimbó utcában fegyverraktárt állítottak fel.

Budapest ostroma alatt a bevonuló szovjet csapatok Zuglóban letartóztatták, a gödöllői fogolytáborból személyének igazolása után Debrecenbe utazhatott. Az MKP-központ fővárosba költözése után a Központi Vezetőség szakszervezeti osztályára került, később az osztály feladatait átvevő héttagú szakszervezeti bizottság tagja lett. Az Ideiglenes Nemzeti Kormány 1945. májusi átalakításakor közellátásügyi államtitkárrá nevezték ki, tisztét 1945. szeptember végéig töltötte be. 1945. áprilisban az Ideiglenes Nemzetgyűlés tagjává választották, s az 1953-1958-as ciklust kivéve 1971-ig tagja volt a törvényhozásnak. 1948 őszén fontos szerepe volt a MÉMOSZ átalakításában, az építőipari szakmák ágazati szakszervezetének a megteremtésében. 1949-ben megválasztották az építőmunkások szakszervezeti világszövetsége elnökének, de 1950. áprilisban leváltották a szakszervezet éléről, s a politikai életből száműzve 1956-ig az egyik fővárosi téglagyár, a Magyar Kerámia Nemzeti Vállalat (később Épületkerámia Vállalat) igazgatója volt.

Az 1956-os forradalom kirobbanása után fegyvert fogott a kőbányai MDP-székház védelmében. Október 31-én megválasztották a Szakszervezetek Országos Tanácsa helyébe lépő Magyar Szabad Szakszervezetek Országos Szövetsége alelnökévé. A novemberi 4-i szovjet intervenció után tagja lett az MDP utódként megalakított Magyar Szocialista Munkáspárt első, 21 fős Ideiglenes Központi Bizottságának, 1956. november 9-én elmondott rádióbeszédében a Kádár-kormány támogatására szólította fel a munkásokat. Az IKB 1956. november 11-i első ülésén még helyeselte Aczél György felvetését a jugoszláv típusú semlegességről és a Nagy Imrével folytatandó tárgyalásokról, valamint kétségbe vonta, hogy október 23-tól kezdve folyamatosan kizárólag az „ellenforradalmi” erők irányítottak volna. Az IKB december 2-3-i ülésén azonban, már igazodva a hivatalos vonalhoz, határozottan az ellenforradalom koncepciója mellett foglalt állást.

1956. decemberben Vas-Witteg Miklóstól átvette a Magyar Szabad Szakszervezetek Országos Szövetsége elnöki tisztét (a testületet 1958. márciustól nevezték ismét SZOT-nak), ő lett az építőmunkás-szakszervezet elnöke is. 1957. februárban bekerült a párt legszűkebb irányító testületébe, az Ideiglenes Intéző Bizottságba, a júniusi országos pártértekezleten a testület örökébe lépő Politikai Bizottságba, valamint megválasztották a párt Központi Ellenőrző Bizottsága elnökévé.

1957-től 1958. márciusig a Magyar Partizánszövetségnek is ő volt az elnöke. 1959. novemberben megvált az Építő-, Fa- és Építőanyag-ipari Dolgozók Szakszervezete, decemberben a KEB elnöki posztjától. 1965. júniusban a SZOT elnökeként vonult nyugalományba, a PB-ből 1966. decemberben maradt ki. Nyugdíjasként 1967. májustól 1975. decemberig a SZOT Számvizsgáló Bizottság elnökeként tevékenykedett, s haláláig a Magyar Partizánszövetség választmányának és országos bizottságának a tagja volt.

IRODALOM

Botos János: Somogyi Miklós, 1896–1980. *Pártélet*, 1986/8–9.

Bernáth Györgyné–Strassenreiter Erzsébet: Somogyi Miklós. In *Életutak. Szakszervezeti vezetők életrajza*. Szerkesztette Strassenreiter Erzsébet. Népszava Lap- és Könyvkiadó, Budapest, 1988. 245–265.

Segédkönyv a Politikai Bizottság tanulmányozásához. Szerkesztette Nyíró András. Interart Stúdió, Budapest, 1989. 312.

Az 1947. szeptember 16-ra összehívott Országgyűlés almanachja. 1947. szeptember 16.–1949. április 12. Főszerkesztők: Marelyn Kiss József, Vida István. Szerkesztette Horváth Zsolt és Hubai László. Magyar Országgyűlés, Budapest, 2005. 371–372.